

O-sak US 14/20 Disputaser og gjennomstrømning i doktorgradsutdanningen ved UiS i 2019

Saksnr.: 17/02494-4 **Saksansvarlig:** Merete Vadla Madland, *prorektor for forskning*
Møtedag: 20.04.2020 **Informasjonsansvarlig:** Troels Gyde Jacobsen, *forskningsdirektør*

Gjennomstrømning er en av Kunnskapsdepartementets kvantitative styringsparametere for ph.d.-utdanningen. Styret får i denne saken et detaljert og tallbasert bilde av resultatene for 2019 og hvordan disse føyer seg inn i de senere års utvikling. Det er spesielt fokus på antall disputaser, gjennomføringsandel, gjennomføringstid og gjennomstrømning i doktorgradsprogrammene.

Resultater for 2019

- UiS hadde i 2019 et rekordstort antall avlagte doktorgrader. Totalt var det 62 disputaser, 12 flere enn i 2018
- Gjennomstrømningsandelen i 2019 (KDs styringsparameter) er 57,81 prosent for hele institusjonen. Dette er lavere enn i de foregående årene (63,49 prosent i 2018). Andelen etter fakultet er som følger; UH = 62,5 prosent, SV = 44,4 prosent, HHUiS = 40 prosent, HV = 46,2 prosent, TN = 75 prosent
- 39 prosent av kandidatene var eksternfinansierte, det er noe flere enn i 2018 (34 prosent). 16 prosent av det totale antallet doktorer var NFR-finansiert og 22,5 prosent av andre eksterne kilder (privat eller offentlig sektor)
- 29 av kandidatene som avla doktorgrad var kvinner, noe som tilsvarer en andel på 46,7 prosent.
- Gjennomføringstiden har gått ned betraktelig fra 5,15 (brutto) og 4,30 (netto) i 2018 til 4,52 (brutto) og 3,70 (netto) i 2019. Nettotiden ligger fortsatt over den normerte tiden for forskerutdanningen på 3 år, dog er trenden positiv
- De fleste kandidatene som ble uteksaminert i 2019 skrev en avhandling som var artikkelbasert (93,5 %), mens 6,5 prosent skrev en monografi

Forslag til vedtak:

Styret ved Universitetet i Stavanger tar saken om disputaser og gjennomstrømning i doktorgradsutdanningen ved UiS i 2019 til orientering.

O-sak US 14/20 Disputaser og gjennomstrømning i doktorgradsutdanningen ved UiS i 2019

Saken gjelder

Gjennomstrømning er en av Kunnskapsdepartementets kvantitative styringsparametere for ph.d.-utdanningen. Saken gir et detaljert og tallbasert bilde av resultatene for 2019 og hvordan disse føyer seg inn i de senere års utvikling. Det er spesielt fokus på antall disputaser, gjennomføringsandel, gjennomføringstid og gjennomstrømning i doktorgradsprogrammene.

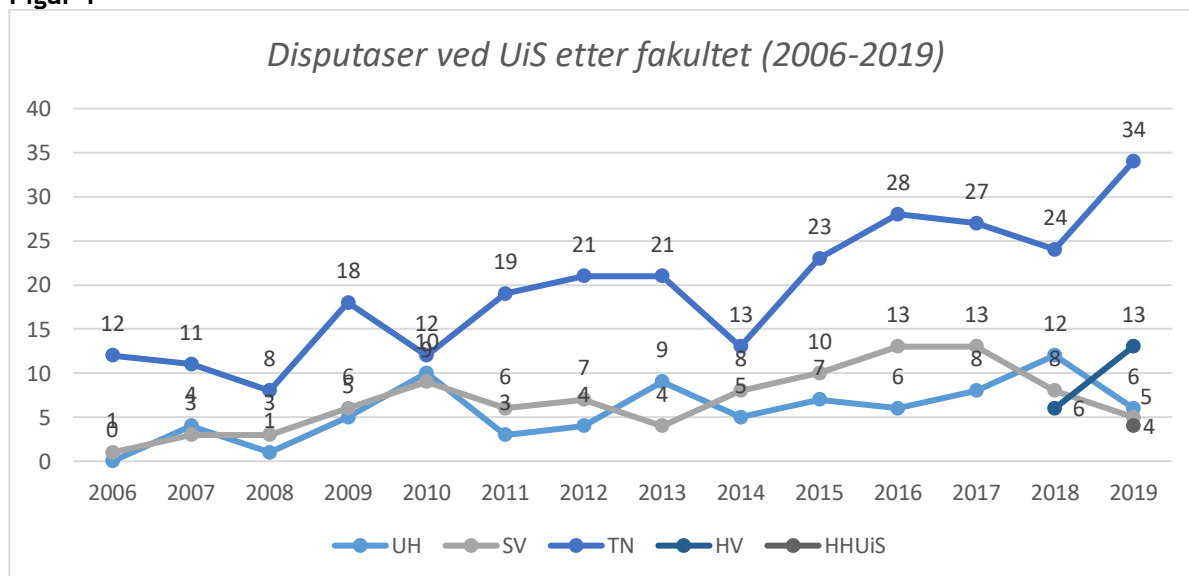
1. Resultater for 2019

- UiS hadde i 2019 et rekordstort antall avlagte doktorgrader. Totalt var det 62 disputaser, 12 flere enn i 2018.
- Gjennomstrømningsandelen i 2019 (KDs styringsparameter) er 57,81 prosent for hele institusjonen. Dette er lavere enn i de foregående årene (63,49 prosent i 2018). Andelen etter fakultet vil være som følger; UH = 62,5 prosent, SV = 44,4 prosent, HHUiS = 40 prosent, HV = 46,2 prosent, TN = 75 prosent
- 39 prosent av kandidatene var eksternfinansierte, det er noe flere enn i 2018 (34 prosent). 16 prosent av det totale antallet doktorer var NFR-finansiert og 22,5 prosent av andre eksterne kilder (privat eller offentlig sektor)
- 29 av kandidatene som avla doktorgrad var kvinner, noe som tilsvarer en andel på 46,7 prosent.
- Gjennomføringstiden har gått ned betraktelig fra 5,15 (brutto) og 4,30 (netto) i 2018 til 4,52 (brutto) og 3,70 (netto) i 2019. Nettotiden ligger fortsatt over den normerte tiden for forskerutdanningen på 3 år, dog er trenden positiv
- De fleste kandidatene som ble uteksaminert i 2019 skrev en avhandling som var artikkelbasert (93,5 %), mens 6,5 prosent skrev en monografi

2. Disputaser

Antall avlagte doktorgrader ved UiS har økt kraftig og lå i 2019 på 62 mot 50 i 2018. Det er særlig TN-fakultet og HV-fakultet som har bidratt til denne økningen med hhv. 34 og 13 disputaser i 2019 (se figur 1).

Figur 1

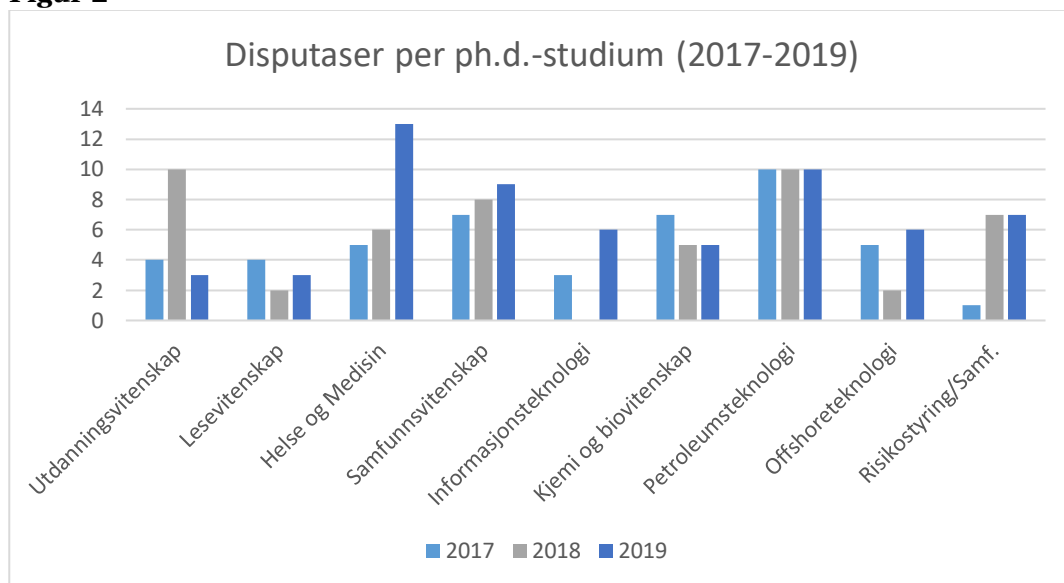

Kilde: DBH

Disputaser fordelt på ph.d.-studier

I KDs reviderte studie kvalitetsforskrift stilles det et kvantitativt krav om å uteksaminere minst fem doktorander på minst to av doktorgradsstudiene per år over en treårsperiode, altså 15 kandidater innen 3 år. Figur 2 viser avlagte doktorgrader per ph.d.-studium de siste tre årene. Totalt seks av studiene har uteksaminert minst 15 kandidater i denne tre års-perioden og universitetet har dermed oppfylt kravet om gjennomstrømning på en mer enn tilstrekkelig måte.

Figur 2

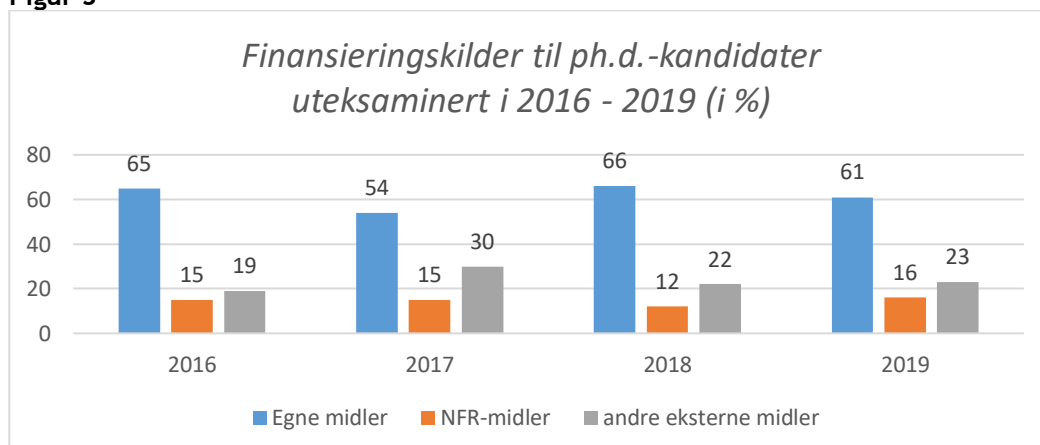

Kilde: FS

Finansieringskilder

Det finnes stort sett to grupper av finansieringskilder for å finansiere et doktorgradsløp: (1) egne midler (KD-midler) og (2) eksterne midler. Eksterne midler kan skilles i midler fra NFR/EU og andre midler, som f.eks. fra næringsliv eller offentlig sektor (kommune etc.). De fleste kandidatene som ble uteksaminert i 2019, var finansiert av UiS sine egne midler (som regel KD-rekrutteringsstillinger). UiS har et mål om å innhente flere eksterne midler fra NFR og EU, og har i de senere årene hatt stort suksess med dette (fem innvilgede EU-prosjekter innen Innovative Training Network ITN i 2019). Figur 3 viser en liten økning i andelen eksternt finansierte kandidater fra 2018 til 2019, og det kan forventes at denne andelen øker i årene som kommer når kandidatene som ansettes nå på eksternt finansierte stillinger uteksamineres.

Figur 3

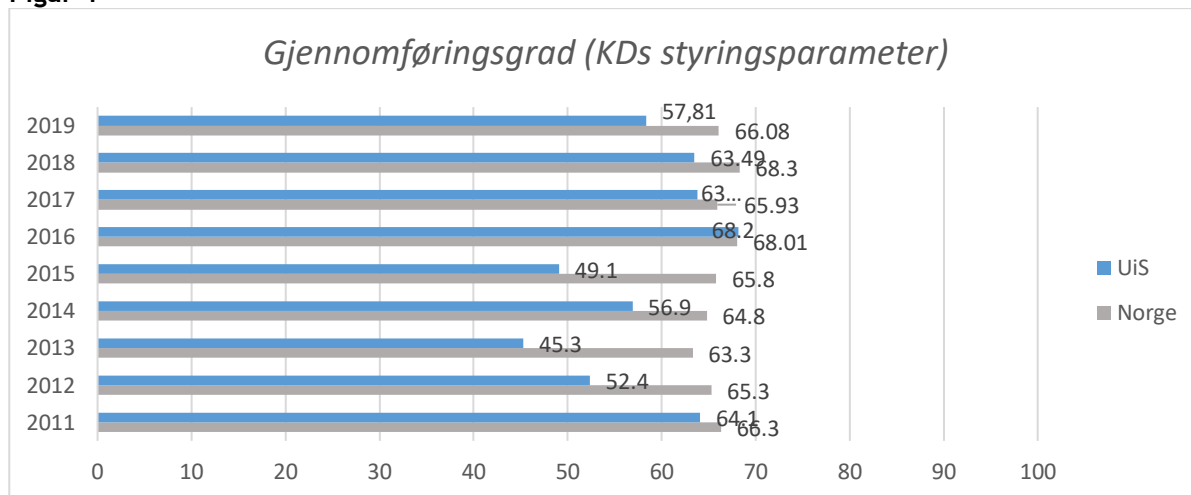

Kilde: FS

3. Gjennomstrømning

KDs styringsparameter for doktorgradsutdanningen er hvor stor andel av et gitt årskull som har disputert innen seks år etter opptaksåret på doktorgradsutdanningen. Regjeringen innførte i St.meld. *Klima for forskning* (2008-2009) spesifikke måltall for andelen som varierer fra 75 prosent innenfor humaniora og samfunnsvitenskap til 85 prosent i matematisk-naturvitenskapelige og teknologiske fag.

Figur 4

Kilde: DBH

Etter tre år med relativt solid gjennomstrømning over 60 prosent ligger resultatet for 2019 på 57,81 prosent, en nedgang på 5 prosentpoeng sammenlignet med 2018, og over 8 prosent lavere enn gjennomsnittet i statlig sektor (66,08 prosent). Årskullet 2013 som la grunnlaget for beregningen, bestod av 64 kandidater, hvorav 37 hadde avlagt graden innen seks år. Andelen per fakultet er; Fakultet for utdanningsvitenskap og humaniora (UH) = 62,5 prosent, Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV) = 44,4 prosent, Handelshøgskolen ved UiS (HHUiS) = 40 prosent, Det helsevitenskapelige fakultet (HV) = 46,2 prosent, Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet (TN) = 75 prosent. TN har klart å holde det gode resultatet fra 2018 (76,7 prosent). Likeså positivt er at gjennomstrømningen ved UH har gått opp kraftig, fra 28,6 prosent i 2018.

Til tross for en stadig økning i antall disputaser i de siste årene og ny rekord i 2019 har gjennomstrømningsandelen vært konstant over flere år og sank sågar i fjor. Dette tyder på at det tas opp flere kandidater enn fakultetene klarer å uteksaminere innen en 6 års-periode. I de senere årene har det vært en betydelig vekst i antall aktive ph.d.-avtaler, i særdeleshet i perioden 2014 til 2017, hvor antallet økte fra 284 til 376, mens antall avlagte grader ikke har steget i samme takt. Ph.d.-kandidatene bruker altså enten for lang tid på å fullføre utdanningen eller faller fra underveis. Når man ser på årskull 2013, som er av spesiell interesse i denne sammenheng, er det totalt 15,6 prosent som har falt fra i løpet av de første seks årene, mens ca. 25 prosent fortsatt jobber med avhandlingen. Blant den siste gruppen er det flere som tar doktorgrad innen «helse og medisin», der det er vanlig med en doktorgradsutdanning i 50%-stilling over seks år. I disse tilfellene vil en kort permisjon eller sykdom bety at kandidaten allerede overskrider seks års grensen.

Post-PhD-Survey, som er en årlig spørreundersøkelse blant de kandidater på UiS som uteksamineres på et gitt år, kan også gi en indikasjon på hvorfor kandidater ble forsinket underveis i ph.d.-løp. Av dem i 2019-kullet som ble forsinket, svarte 53 prosent at det var på grunn av «arbeidsoppgaver utenom egen forskning», 41 prosent anførte «forhold som relaterer seg til ph.d.-prosjektet» og 35 prosent nevnte «private eller familiære omstendigheter».

Gjennomføringstid

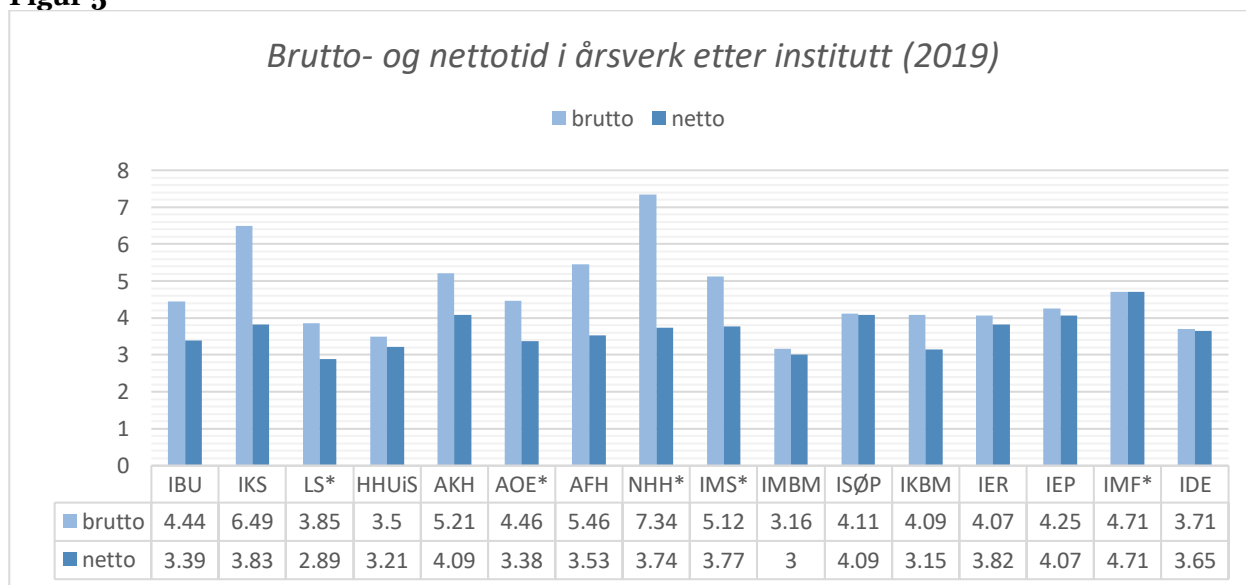
Tiden fra oppstart til innlevering av avhandlingen (gjennomføringstiden) måles i brutto og netto. Bruttotiden er den reelle tiden en bruker på å fullføre ph.d.-utdanningen (fra start til innlevering). Nettotiden beregnes på samme måte, men med fratrukk av permisjoner, pliktarbeid m.m. Tabell 1 viser gjennomsnittlig brutto- og nettotid for alle doktorer som var tatt opp på organisert doktorgradsutdanning ved UiS, uansett ansettelsesforhold. Resultatene kan avvike fra DBH sine beregninger ettersom disse kun tar høyde for ph.d.-kandidater institusjonen har arbeidsgiveransvar for.

Tabell 1: Gjennomsnittlig brutto- og nettotid

	2017		2018		2019	
	brutto	netto	brutto	netto	brutto	netto
UH	6,18	3,50	6,04	4,09	5,37	3,52
SV	6,30	5,59	5,86	5,28	6,45	3,75
HV	-	-	5,73	4,43	5,23	3,86
HHUiS	-	-	5,03	4,15	3,50	3,21
TN	4,40	4,02	4,53	4,34	3,94	3,72
UiS	5,21	4,34	5,15	4,30	4,52	3,70

Resultater for 2019 viser en betraktelig nedgang i både bruttotid og nettotid for hele institusjonen sett under ett. Det er særlig TN som skiller seg ut med en brutto- og nettotid som ligger under 4 år. Likedan har Handelshøgskolen ved UiS med sine fire uteksaminerte kandidater, hatt en god gjennomføringstid som ligger nært normert tid for forskerutdanningen på 3 år.

Figur 5 viser gjennomføringstid brutt ned på institutt-/avdelingsnivå. Særlig på institutt ved UH og SV ser vi en stor forskjell mellom brutto- og nettotid. Enkelte institutt uteksaminerer sine ph.d.-kandidater raskere og ligger kun litt over den normerte tiden på tre år netto. I 2019 har fremfor alt *Institutt for maskin, bygg og materialteknologi* ved TN skilt seg ut med en god gjennomføringstid på 3,14 år brutto og 3,0 år netto.

Figur 5

* Færre enn 4 uteksaminerte kandidater

Rektors vurdering

Rektor ønsker å gi sin anerkjennelse til fagenhetene, og spesielt til veilederne, som har bidratt til at UiS i 2019 har satt ny rekord i antall avlagte doktorgrader. Rektor merker seg også positivt at gjennomføringstiden på doktorgradsutdanningen har gått ned betraktelig på alle fakulteter. At gjennomstrømningen ikke øker i samme takt, at den i 2019 sågar har sunket, er likevel bekymringsfullt. Tall for 2019 viser at de som fullfører, fullfører raskere enn tidligere årskull, men samtidig er det en del kandidater som bruker mye lenger tid enn sine fagfeller, eller slutter uten å oppnå doktorgrad. Det er derfor viktig å følge opp kandidatene tettere gjennom hele løpet og å korrigere svakheter i prosjektet på et så tidlig stadium som mulig. For at UiS skal øke gjennomstrømningen er det også viktig å fokusere på inntaks kvaliteten ved å rekruttere de kandidater som både faglig og personlig er best egnet til doktorgradsutdanningen.

Forslag til vedtak:

Styret ved Universitetet i Stavanger tar saken om disputaser og gjennomstrømning i doktorgradsutdanningen ved UiS i 2019 til orientering.

Stavanger, 26. februar 2020

Klaus Mohn
rektor

Saksbehandler: Robert Eroll Radu
rådgiver Forskningsavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer